

amely nem sarjadva az ország szükségleteiből, nem is lehet annak igazán megfelelő soha. A forró országok kerülnek a kipárnázott bútort, bútoranyaguk sima fa, sás, gyékény, díszük csont- és ércberakás, mert mindez hűvös; Anglia szereti a megtörtlen, tömeges, egyenes vonalú dolgokat, amelyek mintegy kizárják a léghuzamot.

Egy-egy nemzet iparművészetének nagy emberei azután azok, akik az öntudatlanul, talán elszórtan lappangó apró nemzeti vonásokat öntudatosra teszik, azokból a legszebbeket keresik ki, használják fel és fejlesztik tovább. Az angol bútoriparban ezek Sheraton, Chippendale, Heppelwhite és Adams. Különösen a két első az, akiknek a neve igazán egy-egy fejezet az angol műtörténetben. Sheraton készítményeinek jellemző anyaga a mahagonifa, szép, érett, sötétvörös színben; ebbe aztán a világos krémszínű selyemfa (satinwood) keskeny csíkjai vannak beletéve.

A Chippendale-bútorok anyaga is főként mahagoni; még sötétebb sokszor a Sheratonnál, úgy hogy Chippendale-mahagoni alatt éppen ezt az egészen vöröset értjük; ezen nem berakás, hanem domború faragás a dísz, azonkívül, ha a bútor üveglapokkal van ellátva, akkor ezeket faragott mahagoni-vonalak lécezlik; ezeknek az alakja, hajlása és beosztása óriási változatosságra nyújt alkalmat.

A Heppelwhite- és az Adams-stílus szép, egyenes, nyugodt vonalakat mutatnak; az utóbbi klasszikusabb a kettő közül; mindakettőnél jellemző az, hogy még ahol kárpirozott bútorról van is szó, a szövet mintája is nyugodt, nem valami fantasztikus, nem ritka például a két színben, vagyis inkább egy szín két árnyalatában csíkozott kelme, egyforma szélességű csíkokkal, az, amelyet a francia ipar pékin-nek nevez; de sokkal gyakoribb az apró, konvencionális mintájú genuai bársony.

Nagyon természetes, hogy ma, amikor nem vagyunk oly mereven szigorúak abban, hogy egy-egy szoba a mennyezettől a szőnyegig mind barok, vagy góth vagy renaissance legyen, díszítő tárgy gyanánt egy-egy damaskusi, indiai vagy kínai dísz tárgy teljes joggal foglal helyet az angol stílus otthonokban is, de jellemzően bizonyítja a Schopenhauer teóriáját: „Aus seiner eigenen Haut kann keiner heraus“ az, hogy hiába, minden délre, keletre való izlésbeli elkóborlás után az angol bútoripar is teljes erővel tért vissza megint a magához. Idegen országoknak azért egymás stílusait ismerni mindig nagy tanulság, mert a más nemzeteké között mindig van, amely a mienkkel inkább rokon mint a többi, és arra mindig nyujtanak útmutatást, hogyan fejlesszük a még nyersarany állapotában levő nemzeti motívumokat.

EGYHÁZMŰVÉSZETI TANFOLYAM.

AZ EGYHÁZMŰVÉSZETI kiállítással kapcsolatban megjelent cikkeinkben bőven kifejtettük már az egyházi művészet fejlesztésének nagy fontosságát. Kétségtelen, hogy a templomok és felszerelésüknek művészi megoldása jótékony hatással van a hívők lelkére, a legmagasztosabb művészi feladatok megoldására serkenti a művészt, s végeredményében azt a szoros kapcsolatot képes megteremtteni a művész és az egyház között, melyet a közelmúlt általános művészetlensége már-már teljesen megszakitott.

Az egyházművészet fejlesztése javarészt a fogyasztóközönség — a papság — vállain nyugszik. A papság tájékoztatására Ausztria kultuszminiszteriuma legutóbb rendezett Wienben egy tájékoztató egyházművészeti kurzust, mely nem remélt sikerrel folyt le a hó elején. E tanfolyamról részletes ismertetést közöl az Egyházi Műiparban Eigner Sándor. Cikkéből a következőket közöljük:

A tanfolyam az egyetemen tartott előadásokból, templomok, múzeumok, műtermek és műhelyek látogatásából állott. Előadást tartottak a tér problémája

PÁRNÁZOTT KAROSSZÉK 1710.

ANGOL BÚTOR.

és az oltár térbeli hatásáról (Dr. Graus János); mi a stíl (Dr. Kralík Richard); a történeti építkezési módok ismertetőjeleiről (Dr. Neumann Vilmos); az emlékművek fönntartásának történetéről (Dr. Schnerich Alfréd); a művészi szabadság és törvényszerűségről (Dr. Szvoboda Henrik); a miseruha és a kehely történeti alakváltozatairól (Velics László); az emlékművek gondozásának jelenlegi állapotáról (Dr. Dréger); a modern építészet terminológiájáról (Dr. Holey).

Ezen előadások mellett a tanfolyam résztvevői sorra látogatták Wiennek a művészet szempontjából nevezetesebb templomait, egyes művészek műterméit, az egyházművészettel foglalkozó iparosok és gyárosok műhelyeit. Végül a minisztérium segítségével a Leo-Gesellschaft művészosztálya egy gyakorlati tájékoztatót aján-

dékozott a lelkészeknek, mely az egyházi művészettel foglalkozó modern művészek neveit tartalmazza.

Az osztrák vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak célja volt e kurzus által közelebb hozni a lelkészkedő papságot a produkáló művészekhez, s megmutatni nekik, hogyan és hol szerezzék be az igazán művészi egyházi szerelvényeket és bútort. Hogy pedig a templomba csak művészi tárgyakat helyezzenek el, kell, hogy a valódi műtárgyak ismertetőjeleivel tisztában legyenek. A lefolyt kurzus főbb eszméiből a következőket emelhetjük ki:

A műtárgynak belső tartalmát csak egy szellemileg képzett egyén adhat s éppen ezért szükséges a művész közreműködése, ha egy művészi miseruha, kehely, szentségtartó, oltárkép vagy más beszerzéséről van szó. A mesterember is alkothat műtárgyat, ha technikailag ügyesen képzett s meg tudja érteni a művészt, akinek közreműködése nélkül művészi beccsel bíró tárgynak elkészítése el nem képzelhető. A műtárgynak önállóan is kell lennie, vagyis a másolatoknak, bármily nagy értékű műtárgy után készültek is, művészi becsük nincs és nem is lehet, mivel nélkülözik azt a sajátos individuális jelleget, melylyel mindennek, ami az Isten házában helyet foglal, bírnia kell.

A műtárgynak szépnek, sőt legszebbnek kell lennie, míhelyt egyházi használatra szánt tárgyról van szó, kell, hogy a formái megjelenés és az anyag nemessége között meglegyen a kellő összhang. Az anyag, legyen az értékes vagy nem, mindig a maga teljes összintességében jelenjen meg a műben. A nemes anyagnak minden értéktelen utánzása mellőzendő.

Végül fontos és megszívlelendő dolog, hogy az értéktelen, de olcsó gyári munkáknál értéke-
sebbek a művészi értékkel bíró s mégis méltányos árban beszerezhető munkák. Az ajándékozó laikusok izléstelenségét korlátozni, s a templomok stílusának a mai étellel való összeforrását előmozdítani kell hogy törekvése legyen a lelkészkedő papságnak.

Mint láthatjuk, követésre méltó példát mutatott az osztrák kultuszminisztérium ezen tanfolyam rendezésével. Hogy az ilyfajta tanfolyam minálunk is sikerrel járna, s megvolna az üdvös eredménye, abban nem kételkedhetünk, látva azt a lelkes fölbuzdulást, melyet szomszéd testvéreinknél eredményezett.

Aki a gyalogútra hajló folyóka szépségét meg nem érzi, nem fogja megérezni a milói Vénus szépségét sem.

(RUSKIN.)

Nem mindig jó, ami szépnek mutatkozik.

(LIONARDO DA VINCI.)